

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ และเป็นส่วนหนึ่งในสามของสถาบันหลักที่สำคัญของชาติ อันได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ศาสนาพุทธได้เจริญรุ่งเรืองคู่กับประเทศไทย มาตั้งแต่ครั้งสมัยสุโขทัย นับถึงปัจจุบันมีอายุกว่า 700 ปี ศาสนาพุทธนับเป็นศาสนาที่มีคุณค่าต่อสังคม และมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของคนไทย โดยมีวัดเป็นพุทธสถาน และมีพระสงฆ์ หรือพระภิกษุ เป็นศาสนบุคคล สำหรับพระสงฆ์ถือว่าเป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมทางศาสนา (Religious Man) อย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นบุคลากรทางศาสนาพุทธของไทยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีบทบาทมากมาย ต่อสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางศาสนาพุทธของไทยเป็นที่ยอมรับ (ประจวบ แสนกลาง, 2551, น. 18)

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์ได้มีส่วนสำคัญกับสังคมไทยมาโดยตลอด โดยจัดเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง และได้ทำหน้าที่สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันทุกวันนี้ พระสงฆ์ไม่ได้ทำเฉพาะหน้าที่ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2535 ได้ระบุถึงบทบาทของวัดและพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย ในปัจจุบันไว้ 6 ภารกิจ คือ งานปกครองคณะสงฆ์ งานศาสนศึกษา งานศึกษาสงเคราะห์ งานเผยแผ่ศาสนาธรรม งานสาธารณูปการ และงานสาธารณสงเคราะห์ ทั้งเป็นบทบาทหลักที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เป็นแนวทางแก่พระสงฆ์ได้นำไปสู่การปฏิบัติ (กฤษณา นันทเพชร, 2550, น. 156) โดยเฉพาะบทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาเป็นบทบาทหลักดั้งเดิมแต่พุทธกาลที่พระองค์ทรงตรัสรู้ เริ่มเผยแผ่พระธรรม ได้มอบหมายภารกิจแก่พระสงฆ์สาวกให้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขของชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่ทวยเทพ และมนุษย์ทั้งหลาย” พระดำรัสดังกล่าว พระองค์ทรงตรัสไว้เป็นหลักให้แก่พระสงฆ์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวในการแสดงหน้าที่และบทบาทมิให้คลาดเคลื่อน พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังคงทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องเรื่อยมาทั้งในการศึกษาธรรมและนำธรรมที่ตนได้ศึกษาแล้วไปเผยแผ่ให้ประชาชนได้รู้ตามและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ นั่นเป็นลักษณะบทบาทที่พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ

สงเคราะห์ชาวบ้านด้วยธรรมะ และชาวบ้านก็ให้การอุปถัมภ์ค้ำชูพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 เช่นกัน จึงทำให้วิถีชีวิตจิตใจของคนไทยในสมัยก่อนนั้นมีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนาอย่างแนบแน่น (พระมหาไธยทีนละมุล, 2555)

เมื่อพระสงฆ์มีความรู้ ความสามารถ ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนาสังคม ทำหน้าที่ในการพัฒนาคน พัฒนาองค์กรในรูปแบบที่หลากหลาย เมื่อมีการศึกษาถึงชีวประวัติของพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาสังคม ย่อมเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะสงฆ์ เป็นการเชิดชูเกียรติประวัติให้แก่พระสงฆ์เหล่านั้น เนื่องจากบางครั้งผลงานที่พระสงฆ์ทำไม่ได้นำมาศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจัง ถึงกระบวนการที่พระสงฆ์เหล่านั้นทำหน้าที่เผยแผ่อยู่ จึงทำให้ไม่ทราบว่าปัจจัยใดที่ทำให้การทำงานของพระสงฆ์เหล่านั้นทำงานสัมฤทธิ์ผล เมื่อมีการเข้าไปศึกษาอย่างเป็นระบบก็จะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการ ในการที่จะเข้าไปทราบ และดำเนินการ หรือแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องแนวโน้มในอนาคตพระพุทธรูปศาสนาก็ควรใช้ช่องทางเผยแผ่ให้หลักธรรมของพระพุทธรูปศาสนาให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภครวม ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์เต็มรูปแบบแล้ว เราสามารถนำพระพุทธรูปศาสนามาประยุกต์ใช้ในสังคมออนไลน์ได้ดังต่อไปนี้ 1) การมีหลักคำสอนของพระพุทธรูปศาสนาในสื่อสังคมออนไลน์ทำให้มีการศึกษาค้นคว้าพระพุทธรูปศาสนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา เพียงแต่มีอุปกรณ์การเชื่อมต่อกับเครือข่ายเช่นคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น 2) ทุกคนกำลังศึกษาพระพุทธรูปศาสนาโดยที่ผู้ศึกษาไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังศึกษา คำสอนของพระพุทธรูปศาสนา มีส่วนสำคัญอยู่สองระดับ คือ ระดับโลกียะ คือ ชาวบ้านทั่วไปก็ศึกษาได้และระดับโลกุตระเป็นธรรมะขั้นสูง เพื่อการหลุดพ้นพระสงฆ์สามารถนำเสนอหลักธรรมง่าย ๆ ที่ทุกคนรับรู้ได้โดยไม่มีความรู้สึกรู้ว่ากำลังศึกษาพระพุทธรูปศาสนา เช่น ทุกคนเป็นเศรษฐีได้ “ถ้าขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง” 3) การให้บริการที่สามารถเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทั้งสถานที่อุปกรณ์ และปัจจัยทางกายภาพอื่น ๆ เมื่อพระพุทธรูปศาสนาเผยแผ่ในสื่อสังคมออนไลน์หลักคำสอน ก็ต้องสามารถเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรม เป็นต้น แต่ต้องประยุกต์ให้เหมาะกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (มาณีไชย ธีรานูวัฒน์ศิริ, 2539)

ปัญหาทางสังคมในประเทศไทยที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันจากการพัฒนาที่ผ่านมากกว่า 40 ปี ได้เกิดวิกฤติทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และจิตวิญญาณที่เป็น “ทุนทางสังคม” ถูกทำลายลงได้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางโครงสร้างที่สลับซับซ้อน และยากต่อการเข้าใจ การปรับตัวทางด้านวัตถุ และจิตใจเพื่อสร้างความสมดุลความมั่นคงในการดำรงชีวิต การเรียนรู้หลักธรรมในทางพระพุทธรูปศาสนาจะช่วยในการปรับตัวในสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี จำเป็นต้องหากลวิธีกำหนดทิศทาง หรือการหาแนวทางในการร่วมมือกันพัฒนาสังคมไทย (ประเวศ วะสี, 2544, น. 4)

สาเหตุที่สำคัญในบทบาทของพระสงฆ์ มีอยู่หลายประการ อันได้แก่ บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งมีสถานภาพหนึ่ง ๆ ควรกระทำ แต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้ บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ ที่คาดคิดด้วยตนเองว่า ควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกวดขันของกลุ่มต่าง ๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติ หรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้ (จันทน์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2551, น. 9)

บทบาทของพระสงฆ์ถือได้ว่า มีความสำคัญต่อสังคมไทย ในปัจจุบันบทบาทของพระสงฆ์ในยุคศตวรรษที่ 21 ควรประกอบไปด้วย 1) บทบาทในเชิงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาเป็นสาวกที่ถือเพศบรรพชิตของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และปฏิบัติถูกต้องตามพระธรรมวินัย เป็นผู้นำคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตนได้ศึกษามาอย่างดีแล้วไปสั่งสอนประชาชนให้ปฏิบัติ 2) บทบาทผู้ทรงไว้ ซึ่งคุณวิเศษบทบาทพระสงฆ์ โดยการปลูกฝังศรัทธาผ่านวัดมณฑล อาทิ เช่น พระเทพวิทยาคม (หลวงพ่อคุณ ปริสุทโธ) ท่านได้ศึกษาทั้งฝ่ายคันถธุระ และวิปัสสนาธุระท่านจึงเผยแพร่ศาสนาทางคาถาอาคมต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและได้สร้างวัดมณฑล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความเชื่อ และศรัทธาทางด้านจิตใจ ได้บำเพ็ญพุทธาณุสสติได้ระลึกถึงพระธรรมได้บำเพ็ญธัมมานุสสติ และได้ระลึกถึงคุณพระสงฆ์ได้บำเพ็ญสังฆานุสสติ 3) บทบาทนักบริหารศรัทธาเป็นความเชื่อในเรื่องความสามารถของบุคคลสำคัญในการสร้างศรัทธาของพระสงฆ์ในปัจจุบันแต่ละรูปจะแตกต่างกันตามบริบทของการเผยแพร่โดยการให้การอบรมการสอนการแสดงธรรม และการเขียนตำรา และการปฏิบัติธรรมผ่านสื่อต่างๆ ในยุคสมัยปัจจุบันนี้มีความเกี่ยวเนื่องทางด้านสังคมเป็นอย่างมาก 4) บทบาทผู้นำแห่งจิตวิญญาณเป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดในองค์การในยุคปัจจุบัน เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณจะให้ความสำคัญของวิสัยทัศน์ พันธกิจ การส่งเสริมความสมดุลในด้านความต้องการในการทำงานที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงาน (Wolf, 2004) ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณยังส่งเสริมวัฒนธรรมในองค์การ สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (Milliman and Ferguson, 2008) 5) บทบาทนักพัฒนาสังคมพระพุทธศาสนา มีหลักคำสอนสำคัญ เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ (ปัญญาอย่างแท้จริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิต สังคม และธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ให้บุคคลเป็นคนดีของสังคม (ศีล) มีวินัยในตัวเอง เข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ในสังคม และปรับตัวอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (สันติสุข) และให้บุคคลมีจิตใจหนักแน่นในการทำมาค้าด้วย ความขยัน (วิริยะ) และ

ไม่หวั่นไหวกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบ โดยมีความมุ่งมั่นเพื่อให้จิตใจ มีความสว่าง สงบ สะอาด ด้วยวิธีการถูกต้องในหลักการปฏิบัติ (สัมมาสมาธิ) เพื่อให้บรรลุถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง (จันทะ) แรงจูงใจในการพัฒนา หมายถึง ความรัก ความกระตือรือร้น ในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม และมีคุณสมบัติประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคม รวมทั้งต่อสิ่งแวดล้อม ความรักในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและ 6) บทบาทผู้นำสู่ความพ้นทุกข์ สถานการณ์ในชุมชนยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และตลอดเวลาเป็นการเปลี่ยนไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งของคน กลุ่มองค์กรในชุมชน ดังนั้นการทำงานพัฒนาภายใต้กระแสที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอด การเปลี่ยนแปลงที่กล่าวถึงนี้ไม่ใช่เฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่มองเห็นได้ด้วยตาเพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ในเรื่องความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ พระสงฆ์ฐานะบทบาทของผู้นำทางจิตวิญญาณจะเป็นส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อน และเป็นกำลังใจให้กับประชาชน หรือเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน จะต้องเป็นผู้ที่มีศีลจารวัตรที่งดงาม มีการปลูกฝังศรัทธาผ่านการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ว่า “บุคคลพราสอนผู้อื่นอย่างไร ก็พึงทำตนอย่างนั้น ผู้ฝึกตนดีแล้ว จึงควรฝึก (ผู้อื่น) เพราะการฝึกตนทำได้แสนยาก”

จากบทบาทหน้าที่ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง การศึกษา และ คุณภาพชีวิต จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้อง และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่อยู่เสมอ ซึ่งความสามารถในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ดังกล่าวนี้ จึงเป็นการมีบทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะตามเหตุปัจจัย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจำเป็นต้องเปลี่ยนไปจากเดิมตามยุคตามสมัย เป็นการเผยแผ่ทางโซเชียลมีเดีย ไร้ขีดจำกัด ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทราบถึงระดับบทบาทพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21 มีปัจจัยเชิงสาเหตุใดบ้างที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21 และทราบแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาททางศาสนา ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้นำทางศาสนา และสร้างความเจริญอกงามแก่สังคมไทยสืบต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 บทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ เป็นอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ เป็นอย่างไร

1.2.3 รูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

1.3.3 เพื่อสร้าง และยืนยันรูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหาร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.4.2 รูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และ จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะจังหวัด, เจ้าคณะอำเภอ, เจ้าคณะตำบล, เจ้าอาวาสวัด และรองเจ้าอาวาสวัด จำนวน 21,254 รูป

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะจังหวัด, เจ้าคณะอำเภอ, เจ้าคณะตำบล, เจ้าอาวาสวัด และรองเจ้าอาวาสวัด 393 รูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973, p. 727)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเบื้องต้นดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 ปัจจัยทางการบริหาร

3.1.1.1 การบริหารคนเก่ง (Talent Management)

3.1.1.2 การบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM)

3.1.1.3 การจัดการแบบ (Lean Production)

3.1.1.4 การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (OBM)

3.1.1.5 ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ

3.1.1.6 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3.1.1.7 การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร (MIS)

3.1.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

3.1.2.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

3.1.2.2 การคำนึงถึงเอกลักษณ์บุคคล

3.1.2.3 การกระตุ้นปัญญา

3.1.2.4 การสร้างแรงบันดาลใจ

3.1.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

3.1.3.1 การไว้วางใจกัน

3.1.3.2 ความยึดมั่นผูกพัน

3.1.3.3 การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน

3.1.3.4 ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

3.2.1 บทบาทผู้นำแห่งจิตวิญญาณ

3.2.2 บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาสังคม

3.2.3 บทบาทด้านการเผยแผ่

3.2.4 บทบาทผู้นำเชิงสัญลักษณ์

3.2.5 บทบาทผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาระยะนี้ ศึกษาระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน 2560

ระยะที่ 2 การสร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ทั้งหมด 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนนี้ นำผลการวิเคราะห์จากระยะที่ 1 พร้อมกับการบูรณาการจากกรอบทฤษฎีวรรณกรรมในบทที่ 2 มาร่างรูปแบบ (Model) พัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนนี้ นำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคการ สันทนากลุ่ม

(Focus Group Discussion : FGD) เพื่อวิพากษ์ และอภิปราย เพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทย ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม คือ พระสงฆ์ในเขตการปกครอง ของคณะสงฆ์ภาค 11 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัด สุรินทร์ จำนวน 21 รูป ประกอบด้วย พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะจังหวัด จำนวน 4 รูป, เจ้าคณะอำเภอ จำนวน 4 รูป, เจ้าคณะตำบล จำนวน 6 รูป และเจ้าอาวาสวัด จำนวน 5 รูป

ขั้นตอนที่ 3 ยืนยันรูปแบบพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 3 นำผลจากขั้นตอนที่ 2 ที่ได้จากการพัฒนารูปแบบพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทย ในศตวรรษที่ 21 ใช้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ (Model)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

- 3.1 บทบาทผู้นำแห่งจิตวิญญาณ
- 3.2 บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาสังคม
- 3.3 บทบาทด้านการเผยแผ่
- 3.4 บทบาทผู้นำเชิงสัญลักษณ์
- 3.5 บทบาทผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาระยะนี้ ศึกษาระหว่างเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม 2560

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

“รูปแบบพัฒนา” หมายถึง แบบจำลองที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สามารถแสดง หรืออธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในการบทบาทในเชิงสัญลักษณ์ของ พระพุทธศาสนา บทบาทผู้ทรงไว้ซึ่งคุณวิเศษ บทบาทนักบริหารศรัทธา บทบาทผู้นำแห่งจิตวิญญาณ บทบาทนักพัฒนาสังคม บทบาทผู้นำสู่ความพ้นทุกข์ในการส่งเสริมทำนุบำรุง – พระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืน บทบาททางอุดมคติ บทบาทตามที่คาดหวัง บทบาทที่แสดงออกจริง บทบาทตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ และบทบาทตามพระธรรมวินัย โดยอธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบโครงการ หรือ กิจกรรมในระบบนั้น ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากเดิม ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาททางศาสนา

“บทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21” หมายถึง การแสดงออกของพระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11 ซึ่งมีบทบาทหลายด้านในศาสนา เพื่อสร้างอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของบุคคล และขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดขึ้น บทบาทพระสงฆ์ของไทยในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ พระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11 ประกอบด้วย พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะจังหวัด, เจ้าคณะอำเภอ, เจ้าคณะตำบล, เจ้าอาวาสวัด และรองเจ้าอาวาสวัด โดยมีบทบาททางการบริหารดังนี้

1. บทบาทผู้นำแห่งจิตวิญญาณ หมายถึง องค์กรของท่านเป็นศูนย์กลางของสังคมและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน และยังเป็นพี่เลี้ยงแนะแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธมามกะให้ไปในทางที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธาเชื่อถือ

2. บทบาทการพัฒนาสังคม หมายถึง การจัดอบรมธรรมะ การนำธรรมะสอดแทรกในบทเรียน เพื่อเป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน และการอำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดในการกิจกรรมของชุมชน

3. บทบาทการเผยแผ่ หมายถึง การจัดอบรมประชาชนให้เข้าใจในศาสนาพิธี และการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชน ตลอดจนการเผยแผ่ธรรมโดยการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และมีการจัดให้มีพระธรรมทูต หรือธรรมะจารีkobรมสั่งสอนแก่ชาวบ้าน

4. บทบาทผู้นำเชิงสัญลักษณ์ หมายถึง สถาบันพุทธศาสนามีบทบาทโดยตรงต่อการปกครอง การบำรุงรักษาวัด รวมทั้งการให้ความช่วยเหลืออภิภุสามเณรในวัดให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และกฎหมายบ้านเมือง และการให้บริการด้านสถานที่ เพื่อการปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนตามสมควรแก่ฤดูกาล

5. บทบาทผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การเผยแผ่ให้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาให้เหมาะสม และการนำพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในสังคม

“ปัจจัยทางการบริหาร” หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม เพื่อให้กลุ่มคน หรือคนหมู่มาก ร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จนสำเร็จผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วย ดังนี้

1. การบริหารคนเก่ง (Talent Management) หมายถึง การวางแผนด้านทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีการกำหนดทิศทางให้องค์กรดำเนินการบริหารงานได้อย่างราบรื่น มีการกำหนดคุณลักษณะ การคัดเลือก โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการวางแผนงานกำลังคนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับปริมาณงาน และการสรรหาผู้ที่มาปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

2. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM) หมายถึง การวางแผนงบประมาณ มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ มีการจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงสภาพปัญหาขององค์กร การสรรหาแหล่งทุน เพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งกฎระเบียบในการเบิกจ่ายงบประมาณมีความคล่องตัว และเอื้อต่อปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในแต่ละปีงบประมาณเพียงพอสำหรับปฏิบัติงาน

3. การจัดการแบบ (Lean Production) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในองค์กร มีราคาค่าต้นทุนที่ต่ำแต่ใช้งานได้ดี มีการสำรวจความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งมีการวางแผนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้ตรงกับความต้องการใช้งาน และมีการวางแผนการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้ตรงกับความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในองค์กรของท่านมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

4. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (OBM) หมายถึง การให้คำปรึกษาด้านวิชาการทั้งในและนอกองค์กร หรือเป็นวิทยากรด้านวิชาการ เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่องค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นมีการจัดการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพตนเอง เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่ และมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

5. ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ หมายถึง องค์กรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน เช่น การให้เงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับหน้าที่ที่ปฏิบัติ เป็นต้น รวมทั้งมีการประเมินผลงานตามความถูกต้อง และยุติธรรม การยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานกรณีมีผลงานดีเด่น

6. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีการวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ดำเนินงาน มีการวางแผนงานให้สอดคล้องกับเวลาในการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับเวลาในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดสรรเวลาในการทำงานให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่การปฏิบัติงาน และมีเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานที่เพียงพอ

7. การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร (MIS) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร หรืออินเทอร์เน็ต ที่เพียงพอ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร บันทึกข้อมูล และรายงานผลการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในการวางแผน การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (OBM) และการประเมินผลโครงการ ตลอดจนการดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์เป็นประจำสม่ำเสมอ และมีจัดการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อเนื่อง

“ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” หมายถึง ผู้นำเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายในการทำงาน และมีความชัดเจนในการทำงาน รวมทั้งมีความพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติตนตามแบบอย่าง และมีการชี้แจงเป้าหมายในการทำงานต่าง ๆ ให้ท่านทราบได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย ดังนี้

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงให้เห็นในการบริหารหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้บุคลากรมีการยอมรับ การเน้นในสิ่งที่สำคัญต่อบรรยากาศในสถานศึกษา การประพฤติตัวเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่องนับถือศรัทธา และไว้วางใจในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การวิสัยทัศน์ร่วม และการสร้างบารมี

2. การคำนึงถึงเอกัตถะบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และลูกน้อง นั่นคือผู้บังคับบัญชาจะคำนึงถึงความแตกต่างแต่ละบุคคลของลูกน้อง เพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกัน รวมทั้งความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาจะตอบสนองความต้องการของลูกน้อง โดยการมอบหมายให้ตามความสามารถแต่ละบุคคล

3. การกระตุ้นปัญญา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิธีการ หรือแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา มีการพิจารณาปรับปรุงวิธีการทำงาน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น มองเห็นปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้หลักเหตุผล การเน้นที่การอยู่รอด การใช้ประสบการณ์ และการมุ่งเน้นความเป็นเลิศ

4. การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นถึงการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจภายใน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน แต่อุทิศเพื่อกลุ่ม มีการตั้งมาตรฐานการทำงานไว้สูง และเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมาย มีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของงาน ซึ่งประกอบด้วย การเน้นการปฏิบัติ การสร้างความเชื่อมั่น การสร้างความเชื่อในจุดหมายของอุดมการณ์ และการสร้างความคาดหวังในความสามารถของผู้ตาม

“การบริหารแบบมีส่วนร่วม” หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์กร มีดังนี้

1. การไว้วางใจกัน หมายถึง ความเชื่อมั่น ความเชื่อ หรือคาดหวังในแง่บวกของบุคคล ๆ หนึ่งที่มีต่อบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าจะปฏิบัติกับบุคคลนั้นตามที่ได้คาดหวังหรือเชื่อมั่นไว้ ความไว้วางใจจะเพิ่มขึ้น เมื่อความคาดหวังในแง่บวกได้รับการสนองตอบ หรือเป็นจริง แต่ความไว้วางใจจะลดลง หากความคาดหวังในแง่บวกนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง หรือตอบสนองได้ในระดับต่ำกว่า

ที่คาดหวัง กล่าวคือ เราจะเชื่อไว้วางใจกับคนที่ไม่ทำให้เราผิดหวัง นั่นคือ เราจะไว้วางใจกับคนที่แสดงออกกับเราตรงตามความคาดหวังในแง่บวกของเราว่าบุคคลที่เราไว้วางใจจะเต็มใจ และสามารถกระทำในสิ่งที่เราคาดหวังได้บรรลุผลสำเร็จ

2. ความยึดมั่นผูกพัน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิกในองค์การเป็นลักษณะการแสดงออกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับองค์การ ซึ่งเต็มใจที่จะทุ่มเทความสามารถที่มีอยู่ แสดงถึงความเป็นหนึ่งเดียว มีความจงรักภักดี และมีความต้องการที่จะดำรงเป็นสมาชิกภาพขององค์การ และพร้อมที่จะอุทิศตัวเอง เพื่อทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

3. การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน หมายถึง เป็นการลดข้อขัดแย้งในการทำงาน โดยการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ยอมรับได้ของทั้งผู้บริหาร และผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการยอมรับต่อผลที่เกิดจากการทำงานที่ทุกคนตกลงร่วมกัน

4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน หมายถึง การเป็นอิสระจากเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้การตรวจสอบภายในบรรลุผลโดยปราศจากอคติ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ และไม่ถูกจำกัดสิทธิในการเข้าถึงตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

“พระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11” หมายถึง พระสงฆ์ในเขตจังหวัดชัยภูมินครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พระสงฆ์ระดับเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสวัด และรองเจ้าอาวาสวัด

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ได้รูปแบบพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 พระสงฆ์ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 11 สามารถนำผลของการวิจัยมาพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อมหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อกำหนดนโยบาย และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรที่สนับสนุนการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

1.7.2 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนามหาวิทยาลัยพระสงฆ์ไทย สามารถที่จะทำให้พระสงฆ์ปรับเปลี่ยนบทบาทของตน ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมทั้งในระดับประเทศ และพร้อมจะก้าวไปสู่ระดับสากล

1.7.3 ได้สารสนเทศว่าด้วยเรื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการวางแผนปรับปรุงให้สามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ เพื่อพัฒนาบทบาทของตนเอง และบทบาทพระสงฆ์ไทยในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

